

4. FELADAT: Ki vagyok?

Néhány madár bemutatkozását olvashatjátok az alábbiakban. Kik lehetnek? Írjátok neveiket a bemutatkozásuk alatt található pontozott vonalakra! Segítségképpen felsoroltuk nevük összekevert betűiből kialakított „álneveiket”.

1. Erős csőröm belseje szerencsére üreges szerkezetű, ha tömör lenne, a nagy súly miatt „csőrre-bukhatnék”. A bükk, juhar, kőris termését szívesen elcsipegetem, de ahol vadceresznye nő, ott biztosan rámtalálsz. Bár a gyümölcshúst nem kedvelem, csak szétmorzsolgatom, a kemény mag belső részéért bármire képes lennék!

VÁGYMEGÓG **MEGGYVÁGÓ**

2. Recsegő hangom messzire hallatszik éjszakánként, így csábítom magamhoz feleségeimet és védem birodalmam. (A rossz nyelvek szerint „két kés”-sel fenyegetőzöm, de ez rágalom! Valójában a nevemet (*Crex crex*) hirdetem –méghez lá latinul.) Asszonyaim nem vágnak palotára, talajmélyedésben raknak fészket, s talpraesett, fekete fiókáink kikelés után pár órával már szaladnak is utánuk. Bár életemet a magas réti növényzetben bujkálva töltöm, ne hidd, hogy még repülni sem tudok: telente Afrikában melegszen!

IRSAH: **HARIS**

3. Nyílt területre néző ágon rovarokra lesek, s a levegőben csípem nyakon őket. Kicsit válogatós vagyok: szárnyukat, lábukat ághoz ütögetve letöröm, s a többi kitines maradványt köpet formájában távolítom el. Tölgyesek, bükkösök odúiban rendezem be hajlékomat, ide kerülnek égszínkép tojásaim. A zord tél előtt Afrikába költözöm. Nevemet a nyakamon körbefutó fehér „sárlól” kaptam.

AKÓSÖRVÖLGYÉP: **ÖRVÖS LÉGYKAPÓ**

4. A közelgő idegenre hangos kiáltással hívom fel az erdőlakók figyelmét. Sokan mégsem kedvelnek, túlságosan élelmesnek tartanak, mivel rovarok, csigák, magvak, gyümölcsök mellett a tojásokat, fiókákat sem vetem meg. Az erdészek viszont barátjuknak tekintenek, mivel ősszel több száz makkot dugdosok el tartalékképpen, s amikre nem találok rá, azok tavasszal kicsíráznak. Tollruhám időnként hangyákkal „tisztítatom”. Tehetséges hangutánzó vagyok, akár bégetni, mekegni is tudok.

JÓSZAK: **SZAJKÓ**

5. Eszemben sincs télre elköltözni, hiszen annyiféle táplálékot nyújt az erdő! Ha makkot, fenyőtobozt, diót találok, kedvenc ágvillámba szorítva töröm fel. „Műhelyemet” a földre hullott termésmaradványok miatt te is felismerheted. Hosszú, horgas végű nyelvemtől reszketnek a rovarlárvák, s időnként az etetőt is meglátogatom. Mivel nem bajlódom utazással, így már tél végén indítom a szezon: egy jól rezgő, száraz ágat verve „dobolok”, így védem területemet. Nem szorulok segítségre, biztonságos odúmat magam készítem.

CSONKAPÁNFAGY: **NAGY FAKOPÁNC**

6. Birodalmamat élethosszig birtoklom és védelmezem. Legszívesebben odvas fában fészkelek. Éjszakai portyázásaimon látásom is segít, de nagyobbra a tettekénél 10-szer élesebb hallásomra hagyatkozom. Így a vacsorámul szolgáló rágcsálók halk mocorgását messziről meghallom. Puha, rojtos szélű evezőtollaim szinte hangtalanra teszik repülésemet. A fejemet majdnem teljesen körbe tudom forgatni, így nézek szét a hátam mögött.

CSAKAMOLYGAB: MACSKABAGOLY

7. A hal az igazi kedvencem, de a vízi rovarokat, szitakötőket sem vetem meg. Feneketlen gyomrom van: a súlyom 60%-át kitevő élelmet is bekebelezek naponta, de a szálkákat, pikkelyeket köpetként eltávolítom! Vadászat közben számos alkalommal víz alá merülök, akár 1 méter mélyre is. Meredek partfalba költőalagutat vájunk a párommal, melynek végében egy kisebb labdányi fészekkamra fiókáink gyerekszobája lesz. Télen sem megyünk messzire, csupán jégmentes „vadászvizeket” keresünk. Ha nincs más lehetőség, erős csőrömmel akár a vékony jégpáncélt is áttöröm.

GÉMJÁRDA: JÉGMADÁR

8. Betevőmet tiszta vizű hegyi patakokban szerzem. A víz alá merülve, a sodrással szemben futva gyűjtögetem az apró rákokat, rovarokat, férgeket és más élőlényeket. Gömb formájú fészkeket a patakparton kövek közé, hidak vagy vízesések alá rejtem, s akár éveken keresztül is használom. Télen sem költözöm melegebb vidékre, jégmentes patakszakaszokat keresek.

IVÓGRIZI: VIZIRIGÓ

9. Nyáron dús aljnövényzetű erdőkben, télen inkább nádasokban futhatunk össze. Ne fent, a levegőben keress: inkább alacsonyan, rövideket röppenek. Apró vagyok, ám annál hangosabban trillázok, ha kedvem szottyán, még télen is énekelek. Talán izgágának tűnhetek, mikor az avarban vagy farakások, lehullott gallyak között egér-módra, sebesen bujkálva pókokat, rovarokat keresek. Cseperedő gyermekeim nagyon jólneveltek, segítenek kisebb testvéreik etetésében.

KÖRÖMESZ: ÖKÖRSZEM

10. Összetartó családom télen cinegecsapatokhoz csatlakozik. Ha apró, hosszú farkú tollgombócokat látsz az ágakon rovarok, pókok után kutatni, mi vagyunk azok! A fészkepítéshez korán hozzálátunk. Méretünkhöz képest óriási fészket készítünk egy sűrű bokor rejtekében mohával, zuzmóval álcázva. A tavaszi fagyok kivédésére vastagon kibéleljük tollakkal, de ha a gondos előkészületek ellenére mégsem sikerülne a költés, szívesen besegítünk egy sikerebb pár utódainak etetésébe.

ASZÓPŐ: ŐSZAPÓ

5. FELADAT: Madár-rejtvény

Az alábbi meghatározások alapján, a következő oldalon található képek segítségével írjátok be a keresztrejtvény soraiba a madárneveket! (Vigyázat! A képek nem a meghatározások sorrendjében szerepelnek.) A vastag vonallal határolt függőleges oszlopban hazai madaraink egy részének jellemző őszi tevékenységét olvashatjátok össze.

1. Csattogó dalát nyári éjszakákon is hallható, földön fészkelő madarunk. A régi időkben csalogánynak hívták.
2. Elhagyott odúba számos énekesmadár, sőt pelék, darazsak is szívesen beköltöznek.
3. Talajon futkosó, hosszú farkát fel-le billegető madárka.
4. Ragyogó színei miatt „repülő drágaköként” is emlegetik ezt az ügyes kis halászt.
5. Lába, csőre fiatalon fekete, felnőtt korára bepirosodik.
6. Apró termetű, puha röptű, éjszakai ragadozó.
7. Sűrű bozótosban fészkelő, szép hangú madarunk. A hímek fekete, a tojók barna sapkát viselnek.
8. A téli etetők gyakori vendége.
9. Fiókkorában kilöki a fészkekből „mostohatestvéreit”.
10. Nagy termetű, vaskos csőrű, mindenevő fekete madár.
11. Településeink élelmes magevő madara. Fiókáit rovarokkal, hernyókkal eteti.
12. Repülő rovarokkal táplálkozó madár. Sárból készült fészkeről, felismered.

1.		F	Ü	L	E	M	Ü	L	E												
2.		N	A	G	Y	F	A	K	O	P	Á	N	C	S							
3.		B	A	R	Á	Z	D	A	B	I	L	L	E	G	E	T	Ő				
4.	J	É	G	M	A	D	Á	R													
5.		F	E	H	É	R	G	Ó	L	Y	A										
6.					K	U	V	I	K												
7.	B	A	R	Á	T	P	O	S	Z	Á	T	A									
8.			S	Z	É	N	C	I	N	E	G	E									
9.			K	A	K	U	K	K													
10.			H	O	L	L	Ó														
11.					H	Á	Z	I	V	E	R	É	B								
12.					F	Ü	S	T	I	F	E	C	S	K	E						